

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שלישי ה' כסלו תש"פ | דף היומי בבלי: גדה מא.
דף היומי בהלכה: מאמצע סעיף ה' בהגה "וכן כל דבר" עד אמצע הסעיף בהגה "יש מחמירין להסתפק".
מוסר: שמירת הלשון - שער התבונה פרק ט"ו 'ויש שסיבת' עד סוף פרק ט"ו.
קנין חכמה הלימוד השבועי: חובת הלבבות שער אהבת ה' - פתיחה עד פרק ב

המאורע שהסעיר את שכונת ויליאמסבורג - עדות מכלי ראשון | תקלה מסתורית בשעונו של איש עסקים מארה"ב | 1774

הסיפור היומי

**תעלומה בביתו של איש עסקים נכבד מארה"ב:
השעון המעורר 'נתקע' על השעה 6:13 בבוקר,
וכל הנסיונות לשנות זאת עולים בתוהו. השעון
מתעקש לצלצל מדי יום באותה השעה בעקביות...**

רק בביתו של הגאון רבי יעקב בלוי זצ"ל בירושלים נפתרה התעלומה...

מומחה עצום בכל ענייני ריבית כנודע, וגם חיבר חיבור מיוחד בזה שנתקבל בכל תפוצות ישראל. בעלותו לבית הרב הציע בפניו בפרוטרוט את כל ענייני עסקיו, ותהליך מחזור הכספים, ההשקעות, התשואה והתשלומים השונים, ולתדהמתו גילה הגאון בעסקא מסוימת שיש בה איסור רבית דאורייתא! - התברר אפוא שאותו סוחר נכשל בשוגג בעבירה חמורה זו שנים רבות! אמרתי לאותו יהודי, שכנראה היתה לו זכות מיוחדת שעוררוהו מן השמים לבדוק את מסחרו אם אין בו חשש איסור, כי בהיותו איש ירא שמים וחפץ להתהלך בדרכי ישירים, כבר העידו חכמינו ז"ל (מכות י:) - "בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו", ולכן זכה מן השמים שרמזו לו על כך בתקלה שבשעון המעורר...

(טיב הקהילה ויצא תשע"ו)

שח הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א: א: סיפר לי יהודי נאמן, איש עסקים נכבד מארה"ב, שיש לו בביתו שעון מעורר [וועקער זייגער], אשר 'נתקע' על השעה 6:13 בבוקר, וכל הנסיונות לשנות בו את שעת היקיצה לא צלחו. גם כשניסה לכבות לו את מפסק המעורר, לא עלתה בידו, השעון התעקש לצלצל מדי יום ביומו באותה השעה בעקביות: 6:13 בבוקר! כשסיפר על כך לחברו בבית הכנסת, העלה הלה השערה, שמא רומזים לו כאן על ענין מסוים. שכן '613' עולה כמנין 'תרי"ג', שהם תרי"ג מצוותיה של תורה! וכידוע שקול איסור ריבית כנגד כל מצוות התורה כולה [רבי' בגימטריא 'תרי"ג'], ובהיותו איש עסקים אולי רומזים לו מן השמים להיזהר מאיסור ריבית... האיש סבר וקיבל, והגיע 'נסיעה' לארץ ישראל, ובהיותו פה עיה"ק ירושלים ת"ו עלה לביתו של מחותני הגה"צ הנודע רבי יעקב בלוי זצוק"ל, דיין ומו"ץ דפה ורב דשכונת סנהדריה, שהיה

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

בשעה 3:00 יעקב חוזר לכולל, ובשעה שלוש וחצי מתשרת השוויגער: "רחל, שמעתי שהיום הכנת תירס לארוחת צהריים" ... ברגע זה, הדם עולה לה לפנים, הדמעות עולות לעיניים, אבל...

"הפעולה שפוצצה את העולם" - הגר"ש פינקוס זצ"ל על הכח המופלא של השתיקה

"יעקב מגיע הביתה, מביט בסיר ומפטיר בנימת אכזבה: 'אין משהו אנושי לאכול בבית הזה?'... והיא שותקת, ממלמלת בשקט: 'אני מצטערת, לא היה לי זמן'. הוא יוצא מהבית, קונה לעצמו מנה פלאפל, חוזר. השעה כבר שתיים. 'אני חייב לישון', הוא מודיע לאשתו, 'בבקשה, תשמרי על השקט'. היא משתדלת בכל כוחה לשמור על התינוק והתאומים שלא יפריעו את מנוחת בעלה. בשלוש הוא חוזר לכולל, ובשלוש וחצי חמותה מתקשרת: 'רחל, שמעתי שהיום הכנת תירס לארוחת צהריים'... 'ברגע זה, הדם עולה לה לפנים, הדמעות עולות לעיניים. היא אומרת: 'רק רגע, אמא'. היא ניגשת לברז, מוזגת לעצמה כוס מים ומברכת 'ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם, שהכל נהיה בדברו' ושותה. ביחד עם המים נשטפים גם הכעס והדמעות, הכל נמוג כלא היה! 'ברגע זה הקב"ה מכנס את פמליא של מעלה ואומר: 'ראו בריה שבראתי בעולמי...!' זוהי גדלות של 'לך דומיה תהילה'. וה' בהיכל קדשו, הס מפניו כל הארץ - השבח הגדול ביותר הוא 'הס מפניו כל הארץ'.

חז"ל אומרים במדרש, שהאבות הקדושים וכל גדולי האומה התפללו לפני הקב"ה והזכירו לפניו את מעשיהם כדי שבזכותם יגאל את עם ישראל, ועדיין לא היה בכך די, עד שבאה רחל אמנו והזכירה את זכותה הגדולה בכך ששתקה על התרמית שעשה אביה לבן, ומסרה ללאה אחותה את הסימנים שנתן לה יעקב כדי שלא תתבייש, ואז אמר הקב"ה שבזכותה יגאלו בני ישראל. ממשיך הרב פינקוס ואומר:

"בעצם, מה עשתה רחל? היא שתקה! אבל פעולה זו של השתיקה פשוט פוצצה את העולם. היא ראתה איך שכל בית ישראל נלקח ממנה, איך שהיא עתידה להיכנס לבית עשו, היא ראתה דברים נוראים, ומה היא עשתה? - נכון, היא גם עשתה מעשים נפלאים, אבל בעיקר שתקה!

זה הכח המופלא שיש אצל האדם - לעצור את עצמו! כל נהג יודע כי הכלל הראשון בנהיגה הוא: אם אין מעצור [ברקס] - אל תיכנס למכונית! המעצור הוא הדבר החשוב ביותר במכונית! "אינני מדבר דוקא במקרים של לשה"ר, לפעמים צריכים לשתוק גם כשמותר לדבר. איזו עבירה היתה רחל עוברת אילו

"שתיקה היא השירה הגדולה ביותר" - שח הגאון רבי שמשון פינקוס זצ"ל - "יותר מהשיר היפה ביותר שישנו. וחז"ל אומרים: איזו שירה מחזיקה את העולם? - "תולה ארץ על בלימה", כשאדם יודע לשתוק לכבוד שמים, כאשר הוא מתפוצץ לומר מילה, לעקוץ את השני, להראות את עצמו חשוב יותר - אך הוא צועק שתיקה לכבוד השי"ת, זוהי הגדלות שבגדלות! "הבה נצייר לעצמנו תמונה של גדלות..."

"יענקל'ה מגיע הביתה אחרי חתונה בחיפה. השעה מאוחרת, הוא עייף, מותש, רוצה רק לישון. הוא כבר אמר קריאת שמע שעל המיטה, ואז הוא חושב לעצמו: 'רגע, אם ה' הוא אחד, עלי לעשות משהו לכבוד ה'...' כדי לא להירדם הוא ממלא דלי מים, משליך לתוכו קוביות קרח, מוריד את גרביו, מכניס את הרגליים למים ולומד עד אור הבוקר.

"זוהי גדלות, מן הסוג שאנו מאחלים לילדינו. באותה שעה הקב"ה ודאי אוסף את פמליא של מעלה ואומר: ראו בריה שבראתי בעולמי.

"נתבונן עתה במעשיה של אשתו, נקרא לה רחל.

"השעה תשע וחצי בבוקר. בעלה ב'כולל' והיא בבית עם התינוק, אשר ברגעים אלו מתרוצץ ברחבי הבית. לפתע היא מגלה שישנם מים על הרצפה. מתברר שהתינוק סתם עם פקק את חור הניקוז של האמבטיה, פתח את הברז, המים עלו על גדותיהם וכעת הבית מוצף מים..."

"היא נוטלת מגב, ובמשך שעה וחצי עובדת קשה לגרוף את המים [תוך כדי כך היא נזכרת שהיה לה כאב גב לפני יומיים...]. פתאום מצלצל הטלפון. על הקו השכנה מלמעלה ובפיה בקשה: 'רחל, אני חייבת לצאת לאיזה מקום, תוכלי לעשות לי טובה לשמור על התאומים שלי?' היא מסכימה, ותוך חמש דקות התאומים בביתה, מצטרפים לתינוק שלה. ישנם עדיין מים על הרצפה.

"סוף סוף היא גומרת לייבש את הבית, ואז היא מביטה בשעון ומגלה לחרדתה שהשעה כבר שתיים-עשרה וחצי ועליה להכין ארוחת צהריים. היא תופסת את התינוק והתאומים, רצה למכולת, חוטפת מהמדף שתי קופסאות תירס, נעמדת בתור לקופה, משלמת, ואז רצה הביתה, מחממת מהר משהו מהמקפיא, וב"ה איכשהו הארוחת צהריים מוכנה בזמן.

בלהה וזלפה היא הכניסה, היא הכניסה את כולם] - ואעפ"כ היא אינה עושה כן. מדוע? כי אחותי תתבייש!
הכח לשים 'ברקס', לשתוק בשעה שמרגישים שמוכרחים לדבר ומוכרחים להגיב - כח זה הוא הכח אשר יביא את הגאולה, כמו שנאמר "ויש תקוה לאחרינתך ושבנו בנים לגבולם."
(ע"פ 'תפארת שמשון')

היתה מגלה ליעקב שניתנת לו לאה אחותה במקומה? אדרבה, היא היתה מקיימת בכך מצוה, שהרי יעקב אבינו ציווה עליה לשמור על סימנים על מנת לדאוג לכך שלא לא תינתן לו, והיא עומדת בדיבורה ובהבטחתה [ובאמת, בסופו של דבר רחל לא הפסידה כלום, שהרי ממנה נבנה כלל-ישראל. רחל אמנו היתה 'עקרת הבית' - הכל היה ממנה, כי את לאה היא הכניסה, וגם את

אולי הסיפור שלך? יגרום ליהודי להתחיל דף היומי!

שלח את סיפורך ל- Info@dirshu.co.il ותזכה שבזכותך עוד יהודים יתחילו ללמוד דף היומי

פרשת השבוע

שני אברכים רוצים לתת 1,000 דולר לצדקה עבור קרוביהם שיזכו לזש"ק. רבינו השיב: "אתן לכם עצה יותר קלה, תלמדו ש"ס תוך שנה, כל אחד שמונה דפים, ואז יהיה בסדר, יהיו להם ילדים"

שו"ת ממרן הגר"ח קניבסקי שליט"א על תפילות, סגולות והודאות בעניני זש"ק

מה שהרב יאמר לי לעשות או לקבל על עצמי - תלמד מסכת קידושין והאשה תגיד בכל יום 10 פרקי תהלים.
כאשר מתפללים על זוג שיהיה להם זש"ק, האם צריך להתפלל על שניהם או די באחד מהם, וממילא זה על שניהם?
- "יתכן שלה יש זכות אבל לו אין זכות, ואם כן הוא המעכב, וכן יכול להיות להיפך, לכן יתפלל על שניהם".
פורים דפרזים תשנ"ו. אין לו שנים רבות זש"ק, ונתעורר שלאשתו קראו שלומציון ע"ש המלכה של חשמונאים, וכיון שנגזר עליהם שלא ישאר מזרעם אפשר שזה המעכב, ושאל את הרב... ואמר שודאי שזה דבר שמפריע - "זה כלום, אין מה לשמוע לו, הרי זה רק שם על שמה, ואין בכך כלום לענין זה".

"ותאמר רחל אל יעקב הבה לי בנים, ואם אין..."
שאלתי את רבנו: מחר מתקיים כנס של 'בוני עולם', הזמינוני לדבר, מה לומר שם?
א. "התפילות לא נאבדות, שום תפילה לא נאבדת, ואם זה לא יעזור עתה יעזור לאחר זמן; ואם לא הועיל לזה יועיל לדבר אחר; ואם לא לו, לאחרים".
ב. "ברכה מועילה - אם מאמין שהברכה תועיל" [עי' ארחות יושר ערך רוח הקודש].
ג. "תאמר, שאשה לא תלך בבית הקברות בד' אמות של קבר".
ד. "אבא סיפר לי שאחד ביקש מהחפץ חיים ברכה לבנים ולא נתן, אמר, מי יודע איך יתחנכו בדור זה. ההוא התעקש עמו ובסוף נתן ברכה, ואח"כ היו לו כאלו צרות שהתחרט על הבן".
שאלה: מה יעשו דבר מעשי? - הראה רבנו במשנה ברורה [ס"ס רנ"ו] שמי שעוסק בשבת הווין ליה בנים גדולי ישראל, וזה גם סגולה לעצם הבנים - לזש"ק.

ב' אברכים נכנסו היום לרבנו. יש להם בן דוד שכבר 12 שנה אין לו זש"ק, ועשה כל מה שרבנו אמר לו ולא נפקד, וכן כהאי גוונא בן דוד נוסף. והרי אמרו 'צדקה תציל ממוות' ונאמר בגמ' (נדרים ס"ד ב') דמי שאין לו בנים חשוב כמת, וא"כ לא גרע ממוות ממש שצדקה תציל, והם מעוניינים לעשות דבר מיוחד

שאלה בכתב: כבוד הרב, בע"ה זכיתי לחזור בתשובה, ללמוד בישיבה, להקים בית כשר וללמוד בכלל כל היום, וכיום אני כבן 38 והיא בת 35, ועדיין לא זכינו לפרי בטן. אני מוכן לעשות

נותן ומחלק הרבה יותר מחומש מנכסיו לשיבות הק' ולכוללים וגם החזקת בני תורה מיוחדים, וגם עושה יששכר וזבולון, ועכשיו ב"ה זכה אחרי כמה שנים (שהיה הפסק מהילד האחרון) להכניס את בנו לבריתו של אברהם, ולאחר הלידה היתה אשתו היולדת במצב של סכנה ממש ובחסידי השי"ת ניצלה והבריאה, ועכשיו כתודה לבורא יתברך רוצה להוסיף בצדקה. ואחד אמר לו, כי מאחר וכתוב 'על ג' דברים נשים מתות' וכו', אז אולי חשוב לתת את הצדקה לבניין מקוה, שזה מאה חמישים אלף דולר; או לשלם קבוע עבור תשלום גנרטור לשב"ק באחת הישיבות הק' בארץ, וכדומה מענייני שבת; או עדיף להמשיך להחזיק תורה ולתמוך בישיבות וכוללים ומשפחות של בני תורה חשובים, כי אינו מליונר (רק ב"ה יכול לחלק כעת בערך חצי מיליון וזה הרבה יותר מחומש); או שיתן עבור חיתון במשפחות בני תורה שמאד קשה להם.

"עליו לחפש אחד כזה שעל ידי הכסף שיתן לו הוא ידפיס ספר חידושי התורה, כי יחיד אחד על ידו יש הרבה רבים [יחיד ת"ח מורם מעם, על ידו יש רבים טובים ותלמידי חכמים]"
ואם החדו"ת כבר מונחים, רק שחסר כסף להדפסה? - **"לא על זה אני מדבר, אלא לתלמיד חכם, שהכסף יעשה את הספר"**.
מי לא מדפיס היום ספר? - **"אכן, נכון, צריך ראוי"** (א.ה. איש ראוי לספר ראוי).

אבל אין צורך בהרבה כסף בשביל הדפסת ספר כזה של חידושי תורה? - **"אז שיתן גם לגנרטור, כי הרי לומדים באיסור ועל ידי זה ילמדו בהיתר [ועל ידו תתרבה תורה בהיתר - בשלימות]; ואם ישאר כסף שיתן לכוללים, ולא לחתן בני תורה [המוזכר לעיל בשאלה]. מה גם שלא יחלק את הכסף לג' חלקים - לספר, לחשמל לשבת ולכוללים, אלא תחילה לא', ואם יישאר יתן גם לב', ואם ישאר יתן לג'."**

(דברי שיח ויצא תשע"ט מתוך 'כל משאלותי')

וגדול. הם עצמם אין להם ממון, בכל זאת כל אחד יתן אלף דולר לצדקה, ושזה יקרע גזר דינם?

- **"אני אתן לכם עצה יותר קלה ופשוטה, תלמדו ש"ס תוך שנה, כל אחד שמונה דפים, ואז יהיה בסדר, יהיו להם ילדים"**.
האם שניהם ביחד ש"ס כל אחד חצי ש"ס, או כל אחד ש"ס? - **"הרי יש להם ב' בני דודים, כל אחד מהם לבן דוד אחד..."** והאם מלבד זאת כבר צריך לתת את הכסף שחשבו לתת לצדקה? - **"כדאי שיתנו"**.

אח"כ שאלתי למעשה: הם לא למדו אף פעם בצורה כזו, הם תלמידי כולל, וכאשר יצטרכו ללמוד 8 דף ביום, יאלצו לכאורה לבטל שנה שלמה את סדרי לימודם ולהתמסר ללימוד הזה בלבד. ולכן אמרתי להם שעל זה גם כן הרב הסכים, האם אמרתי נכון? - תגובה: "נו. נו".

לאחר כמה שבועות שלחו שאלה נוספת כהמשך: הם קיבלו על עצמם את הנ"ל, אך נוכחו לראות כי זה מדי קשה ורוצים ללמוד במקום 8 דף ליום רק 4 דפים ליום עם חזרה, והלימוד יקח כשנתיים, אם זה גם בסדר, ותהיה אותה ברכה? מרן הסכים ואמר שכן.

11 שנים לא זכו לזש"ק, ורופאים לא יודעים מה היה. הוא נסע והתפלל ב'שונם', ועתה נולדו תאומים זכרים, וההורים שואלים, כי הם רוצים לתת תודה לה' במשהו מודגש ומיוחד, מה יעשו - מה יעשה האבא ומה תעשה האמא? - **"שילמד פרק התודה במס' מנחות. וכיון שזכה לב' [תאומים] ילמד פעם אחת הפרק בש"ס ופעם אחת את הרמב"ם, הפרק והרמב"ם בדינים השייכים לפרק התודה"**.

נתבקשתי לשאול: אדם שהקב"ה חנן אותו בכסף, וב"ה הוא

קול העם

"מרן הגאון רבי ראובן גרוזובסקי זצ"ל צעד בראש הקהל לתוך החנות. אחרי נכנס רבי שלום שכנא זאהן, אחרי צעד אדם שני, ואני אחריהם השלישי..."

המאורע שהסעיר את שכונת ויליאמסבורג בברוקלין - עדות נדירה מכלי ראשון

בטליתות ובפיהם קול שירה 'ישמחו במלכותך' וכו', ובכל שבת יצעדו בקבוצות רחובות אחרים.

אחרי חג השבועות הוחלט שיצעדו ברחובות 'דיוויאון עונויא' וברחובות הסמוכים, בסמוך לישיבת 'תורה ודעת' אשר ב'ווילסון סטריט', בסמיכות לחנות הכלים המפורסמת של הצדיק והחסיד רבי בנימין ווילהלם זצ"ל (חנות הראשונה שם שהיה בה מקוה

אחרי חג הפסח בשנת תר"א התארגנה בשכונת ויליאמסבורג אשר בברוקלין ניו-יורק חברת 'מזהירי שבת', נוכח חילולי שבת המוניים במבנה גדול, שוק גדול, ובחנויות ברחובות הסמוכים והקרובים במיוחד, ובשאר החנויות אשר ברחובות בשכונה שם. הוחלט שבשבת בבוקר אחר התפילה בבתי כנסת ובישיבות, יתארגנו קבוצות קבוצות שיצעדו ברחובות השכונה עטופים

לטבילת כלים).

האו"ם, ובין קוריאה הצפונית. וכאשר עברנו אחרי כן ליד החנות בימים הבאים, ראינו שהחנות היתה סגורה ועל חלון הראווה של החנות תלויה מודעה גדולה: "החנות סגורה מחמת אבל". בהמשך ראינו גם שהחנות סגורה אף בשבת. שאלנו את השכנים מה פשר דבר האבילות, ואמרו שכן בעל החנות נהרג במלחמה.

תשמעו! תשמעו! - חנות זאת נשארה סגורה לתמיד ולא נפתחה שוב, לא בשבת ולא בימי החול! והדבר היה למופת בכל השכונה, שזו היתה התוצאה ממה שאירע בשבת הקודמת.

יעקב הלוי ליפשיץ

(מכתבים למערכת, מוסף שבת קודש ויצא תשס"ט)

היתה שם חנות מכולת גדולה מבין חנויות אחרות שם, שהיתה פתוחה בשבתות בריש גלי. מרן הגאון רבי ראובן גרוזובסקי זצ"ל, שהיה לוחם מלחמות ד', צעד בראש הקהל לתוך החנות לדרוש שיסגור את החנות. אחריו נכנס רבי שלום שכנא זאהן, שהיה מפורסם בפעולותיו למען ד', ואחריו צעד אדם שני, ואני אחריהם השלישי.

ברוב חוצפתו ניגש בעל החנות אל רבי ראובן זצוק"ל, ומשך אותו בכתף מעילו וסחב אותו החוצה בחיוך ובהבעת כמה מילים בנוסח שמפריעים לדבר.

הימים היו ימי מלחמה קשה בין אמריקא, שנשאה את דגל

הצטרפו לעשרות אלפי הנבחרים החדשים

שיבחנו במבחן הראשון על מסכת ברכות

להרשמה ולהצטרפות חייגו:

02-560-9000

יהלומים מגדולי ישראל

"תגיד לו שילד יהודי אחד שווה יותר מכל המשרה שלו" - אמר הגר"א קוטלר זצ"ל למתורגמן שנכח בפגישה בינו לבין שר האוצר האמריקני. המתורגמן שתק בחשש, אבל השר שאל: "מה הרב אמר?"...

וגם: הברכה המפתיעה שקיבל ראש המאפיה האיטלקית שסייע להציל בני ישיבה מידי הנאצים

בלית ברירה נאמרו הדברים, והשר הגיב: "אם הרב יכול להתבטא כך, הרי שהוא מתכוון באמת. אסייע בעניין ככל אשר אוכל".

באותה תקופה שהו קבוצת בני ישיבה באיטליה הכבושה ע"י הנאצים. הדרך היחידה להצלתם היתה באמצעות המאפיה האיטלקית. מרן הגר"א קוטלר זצ"ל הורה לעטוף חבילת מזומנים ויצא בעצמו להיפגש עם ראש המאפיה.

רבי אהרן דיבר באידיש, והמתורגמן תרגם. לתדהמת הנוכחים, ביקש ראש המאפיה להאזין לדברי רבי אהרן ללא תרגום, למרות שהוא לא הבין כלום. כעבור כחמש דקות קטע ראש המאפיה את

בתקופת המלחמה נפגש מרן הגר"א קוטלר זצ"ל עם שר האוצר האמריקני מורגנטאר בבקשה לסייע במשלוח כספים למדינות הכיבוש. השר סרב לסייע בפעולה הלא חוקית, וטען שבכך הוא עלול לסכן את מעמדו. מרן הגר"א קוטלר לא שלט באנגלית, הוא דיבר באידיש ויד ימינו ר' יצחק מאיר ביונים זצ"ל שימש כמתורגמן.

"תגיד לו", ביקש רבי אהרן זצ"ל - "שילד יהודי אחד שווה יותר מכל המשרה שלו".

המתורגמן שתק, והשר שאל: מה הרב אמר? המתורגמן המשיך לשתוק, ורבי אהרן הורה לו: "תגיד לו".

לונדון. הגאון רבי אליקים שלזינגר היה אמור לטוס באותה טיסה, ובני המשפחה ביקשו ממנו שירגיע את רבינו במהלך הטיסה.

כבר בשדה התעופה ניגש אליו רבי אליקים, ורבינו פתח בהרצאת שיעור. השיעור נמשך ונמשך עד חצי שעה לאחר ההמראה, כאשר במשך כל הזמן הזה חושב רבי אליקים לעצמו: 'מוזר למה הם סיפרו לי שהוא פוחד מטיסות...'

מיד כאשר הסתיים ה'מהלך' של השיעור, התחיל רבינו לרעוד באומרו: "אוי, אוי, אוי. מען פארט, מען פערט" - נוסעים, נוסעים. כלומר: טסים - "גיט מיר א תהלים" - תן לי ספר תהלים, ולא חדל מלומר תהלים עד אחרי הנחיתה.

סיפור בעל מסר דומה התרחש בקלעצק. היתה קיימת שם דרך קיצור לישיבה, אך דא עקא שניצבו שם שני כלבים אימתניים. כאמור היה רבינו בטבעו רך-לבב, אך כאשר היה בדרכו להרבצת תורה בישיבה לא חשש ועבר דרך שם. ולתלמידים שאף הם פחדו לעבור שם, היה אומר: "אחזו בי ועברו עמי יחדיו" (מובא ב'לב שלום' להגר"ש שבדרון זצ"ל)

(דוד גרוס, מוסף שב"ק יתד נאמן פר' ויצא, בשיחה עם נכד רבינו הגאון רבי יעקב אליעזר שוורצמן ראש בית מדרש גבוה לייקווד)

רבינו ושאל את המתורגמן. "תכל'ס, מה הרב רוצה ממני?" כאשר שמע באיזו משימה, מדובר בירר עד מתי על המשימה להתבצע והתחייב שיהיה בסדר.

כאשר מסרו לו את ערמת המזומנים, סרב ואמר: "אינני רוצה כסף, אני רוצה ברכה". הנוכחים נאלמו דום, הרי מדובר באדם שעיסוקו הוא פשע ורצח, במה ניתן לברכו?

רבינו ביקש לומר לו בזה הלשון: "שימות על מיטתו... גם הפעם השתתק המתורגמן, אך ראש המאפיה תבע לשמוע את הברכה, ולאחריה הגיב בקורת רוח: "כזו ברכה, כזו ברכה!"... ואכן הברכה התקיימה. ראש המאפיה לא נרצח בגיל צעיר - כמקובל במחוזותיהם - אלא האריך ימים ומת על מיטתו. למדנו מן המעשה כיצד האמת שלו בערה, וגם אדם משפל המדרגה הבחין בה. יצוין שכעבור שנים הגיע בנו של ראש המאפיה וביקש ברכה דומה מבנו רבי שניאור קוטלר זצ"ל.

והנה עובדה נוספת: בטבעו היה רבינו רך-לבב ופחד לעלות על מטוס. בהזדמנות מסוימת נצרך לטוס מהארץ לארה"ב דרך

חדשות דרשו

'דרשו' משיק תכנית לימוד חדשה המותאמת במיוחד לאברכי הכוללים עמלי התורה

במסגרת התוכנית ילמדו בעשרות כוללים ברחבי הארץ 20 דפי גמרא בחודש, ויסיימו את הש"ס במסלול לימוד שיימשך 14 שנה • מרן שר התורה במכתב מיוחד: "תועלתו מרובה לאברכי הכוללים שחשקה נפשם ללמוד ש"ס בעיון"

מסודר.

ואכן ב'דרשו' הוחלט באופן מיידי ליישם את הוראתו של מרן שר התורה, ולפנות לייסוד התוכנית וקביעת סדר הלימוד באופן שיאפשר לאברכים עמלי התורה לסיים את הש"ס כולו, בלימוד מסודר ועקבי.

לשם כך התכנסה אסיפה מיוחדת של גדולי מרביצי התורה, העומדים בראש הכוללים הגדולים והחשובים בארץ, אותה אירח הגאון רבי ברוך דב דיסקין שליט"א ראש ישיבת 'אורחות תורה' וראש כוללי 'נחלת משה' ו'הליכות משה', ובהשתתפות הגאון רבי דוד מילר שליט"א, מראשי ישיבת פוניבז' ונשיא כוללי האברכים 'בית המדרש' ו'אהבת תורה'; הגאון רבי איתמר גרבוז ראש ישיבת 'אורחות תורה' וראש רשת כוללי טהרות; הגאון רבי יעקב קניג שליט"א, ראש כולל ברסלב בבני ברק; הגאון רבי יהושע ברכץ שליט"א, ראש כולל 'עץ חיים'; הגאון רבי יחזקאל דרבמדיקר שליט"א, מראשי כוללי 'נחלת משה' בבני ברק ורב קהילת חסידי

לקראת המעמד ההיסטורי של סיום המחזור הי"ג של 'הדף היומי' על הש"ס הבבלי, יוצא הארגון התורני הגדול בעולם עם מהפכה נוספת הפונה לאברכי הכוללים עמלי התורה, לפי הוראתו של מרן שר התורה רבינו הגר"ח קנייבסקי שליט"א, ובליווי גדולי מרביצי התורה בדורנו.

התוכנית החדשה 'דף הכולל', נועדה לאפשר לכוללי האברכים ללמוד לפי סדר שיאפשר להם מחד לשמור על קצב לימוד אחיד ברבים מהכוללים, ובמקביל להגיע להספק אדיר של 20 דפים מדי חודש בחודשו, במשך כל חודשי ה'זמן' בהם מתקיימים הלימודים בכוללים כסדרם.

התוכנית נוסדה על פי הוראתו של מרן שר התורה הגר"ח קנייבסקי שליט"א, אשר פנה במכתב מיוחד לנשיא 'דרשו' רבי דוד הופשטטר בו הוא כותב כי "יש כעת הזדמנות לייסד בכוללים סדר לימוד של דף ליום, חמש דפים לשבוע, אשר תועלתו מרובה לאברכי הכוללים שחשקה נפשם ללמוד ש"ס בעיון באופן

שנים סדר 'קדשים' ובמשך חמש שנים סדר 'מועד' או 'נזיקין', מה שיכול לגרום לפעמים לדשדוש מתמשך. צריך לוודא שאחת לתקופה יתקדמו לסדר אחר, ולכן אולי לא כדאי שהלימוד יהיה לפי סדר הש"ס, אם לומדים רק 20 דף לחודש, ובבין הזמנים לא מתקדמים בכלל עם התוכנית הזאת, מה שאומר שבשנה ילמדו בסך הכל כ-160 דף...".

הגרב"ד דיסקין השיב לדבריו והבהיר כי התוכנית החדשה 'דף הכולל' אכן בנויה על דילוגים בין המסכתות, גם כדי להרוויח את העניין של המעבר מסדר אחד למשנהו, מה שיסייע לאברכים להרגיש תחושת התחדשות ורעננות עם תחילתה של מסכת העוסקת בנושא שונה לחלוטין, וגם יאפשר ללומדי התוכנית 'דף הכולל' להיות עסוקים פחות או יותר בדפים מקבילים לאלו הנלמדים על ידי כלל ישראל במסגרת 'הדף היומי'.

הגאון רבי יעקב קניג שליט"א העיר כי מן הראוי שיושם דגש רב על לימוד התוס' במסלול 'דף הכולל', כיאה וכיאות לאברכים שתורתם אומנותם, שיכולים להרשות לעצמם ללמוד מדי יום דף גמרא עם רש"י ותוס'.

הגאון רבי יחזקאל דרבמדיקר שליט"א הוסיף עוד ואמר כי הוא צופה לתוכנית הצלחה גדולה מאוד בסייעתא דשמיא: "לפי מה שאני מבין הרעיון הזה כבר נוסה בהצלחה על ידי קבוצות של אברכים בכמה כוללים, והם מספרים על הצלחה גדולה בלימודם באופן זה".

בסיום האסיפה הודה הגרב"ד דיסקין למסייעים לדבר מצוה שנטלו חלק בקידום התוכנית, הרה"ג ר' טוביה בן פזי, הרה"ג ר' ישראל אפשטיין מראשי כולל 'נחלת משה' בקריית ספר, הרה"ג ר' יוסף ולפא מראשי החבורה בכולל 'נחלת משה' בבני ברק, והרה"ג ר' חיים קרייזר, ראש חבורה בכולל 'רצופות' בקריית ספר - מודיעין עילית.

באינן במודיעין עילית והגאון רבי נפתלי קופשיץ שליט"א, ראש ישיבת 'בית מדרש עליון', רב קהילת רוממה ומראשי כוללי 'הליכות משה'.

הגרב"ד דיסקין שליט"א שמלווה את הקמת התוכנית פתח את האסיפה המיוחדת של גדולי התורה, בהסבר כללי על התוכנית: "מדובר בתוכנית שתאפשר לכוללים לייסד מסלול לימוד בקצב של דף ליום, כל כולל והזמן בו הוא יחליט לקיים את הלימודים, אם כל היום או רק מחצית ממנו וכו'.

"הרעיון הוא שהאברכים יוכלו מצד אחד לשמור על קצב לימוד גבוה יחסית, ומצד שני המסלול מותאם לזמנים שבהם יש כולל, כשימי שישי ושבת קודש אינם נחשבים לקצב הלימוד של דף ליום, וכך גם ימי בין הזמנים יוצאים ממניין הדפים. באופן כזה מחזיקים כולם באותו הדף, ולומדים עם אותו החברותא לכל אורך מסלול הלימוד, ולא כמו שיש כאלו שלומדים כיום דף ליום, אבל בזמנים שבהם אין כולל הם נאלצים ללמוד לבד או עם חברותא אחר, מה שפוגע ברצף הלימודי עם החברותא בכולל".

הגאון רבי דוד מילר שליט"א, שיבח מאוד את התוכנית וציין כי "יש כיום ציבור של אלפי אברכים שרוצים לקנות ידיעה רחבה בש"ס, ומצד שני הם רוצים ללמוד במתינות ובעיון, והקצב של דף ביום יכול בהחלט להתאים להם".

הגאון רבי יהושע ברכץ שליט"א הוסיף כי ניתן לראות בחוש שישנם כאלו שלימוד בלי סדר קבוע מראש ובלי 'מחייב' לעמוד בהספקים, יכולים להיקלע למצב שבו הם לומדים בקצב איטי מדי, מה שפוגע בתחושת הסיפוק ובהתקדמות שלהם.

הגאון רבי איתמר גרבוז שליט"א, העלה נקודה נוספת: "חלק מהמעלה של הלימוד בקצב גבוה יותר היא שהלומדים עוברים מסדר אחד למשנהו אחרי תקופה של שנתיים או שלוש, ואילו בקצב לימוד איטי יכול לצאת מצב שבו אברך לומד במשך ארבע

האזינו עכשיו בקו השיעורים של 'דרשו'
077-2222666 שלוחה 2

לא מחכים למסכת הראשונה
מתחילים כבר במסכת האחרונה

הרב אפרים סגל
שיעור דף היומי עברית/אידיש

הרב מאיר שפרכר
שיעור דף היומי בעברית

הרב אליהו אורנשטיין
שיעור דף היומי (מקוצר) בעברית

"אני כהן, ואם אצא ליטול ידי לברכת כהנים לא יישאר מניין בבית הכנסת - מה אעשה?"

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

ומעשה בציבור שהתפללו ובחזרת הש"ץ היו חלקם קוראים בעלוני פרשת שבוע וצדקה, וכשהגיעו לברכת כהנים אמר הרב שאין לברך ברכת כהנים כיון שאין עשרה מקשיבים לחזרת הש"ץ, ורק הש"ץ רשאי להמשיך, כיון שהתחילו בעשרה, שבתחלת תפלתו עוד הקשיבו עשרה, או שמתנה בנדבה וכמבואר במשנ"ב (סי' קכ"ד ס"ד), אבל לא יוכלו לברך ברכת כהנים. וכן יש להזהר כשהחזן מגיע למודים, שיאמר בקול באופן שישמעו אותו עשרה, כמבואר במשנ"ב (סי' קכ"ד ס"ק מ"א). ויש שהעירו, שאם בתחלת חזרת הש"ץ היו עשרה ואח"כ הסיחו דעתם מלהקשיב, וכשהגיעו לברכת כהנים שוב מקשיבים, נמצא שבשעת ברכת כהנים כבר יש עשרה ונחשב הכל כחזרת הש"ץ, מצד שהתחילו בעשרה, ובאופן זה יוכלו לברך ברכת כהנים.

היוצא מהאמור, שיש להקפיד שיהיו עשרה בכל חזרת הש"ץ. ומה טוב לעשות - כמו שראיתי בהרבה בתי מדרשות - ברז עם כיור בתוך בית המדרש, שיוכלו לשמוע חזרת הש"ץ תוך כדי נטילה.

שאלה: אני כהן, ובאמצע חזרת הש"ץ אני יוצא ליטול ידיים לברכת כהנים. מה הדין כשיש רק עשרה בבית הכנסת, ואם אצא לא ישארו עשרה. האם ליטול ידיים או שמוטב לא ליטול ידיים?

תשובה: כתב השו"ע סי' קכ"ח ס"ו, שאף שנטל הכהן ידיו שחרית, חוזר ונוטל ידיו סמוך לברכת כהנים, וכתב הבה"ל שיש להסמיכו ככל האפשר. וכתב המשנ"ב סק"כ, שאם אין לו מים יכול לסמוך על שיטת הרמב"ם שמועיל הנטילה בשחרית אם לא הסיח דעתו ולא נגע במקום מטונף.

וכשנוגע לעשרה בחזרת הש"ץ, הנה כתב הבה"ל ר"ס קכ"ח שגם כשהתחיל חזרת הש"ץ בעשרה ויצאו מקצתו, אין לברך ברכת כהנים, רק מסיים את חזרת הש"ץ, לכן נראה שאם כשהכהן יצא לא ישארו עשרה, מוטב שלא יטול ידיו ויסמוך על הנטילה בשחרית.

ודבר זה נוגע מאד גם כאשר יש הרבה מתפללים, וחלקם מאריכים בתפלת לחש ויש רק עשרה מקשיבים לחזרת הש"ץ, שגם באופן זה לא יצא הכהן.

* דף היומי בבלי

* דף היומי בהלכה

* ווארט או סיפור לפרשת השבוע

* שידורים חוזרים מאירועי 'דרשו'

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

להתקשר לתורה

מסביב לשעון

24 שעות ביממה

חדש בקו השיעורים

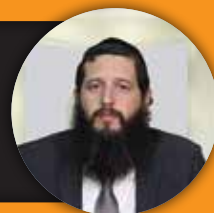
כל העדכונים וכל המידע על סיומי הש"ס של 'דרשו' עכשיו בעברית ובאידיש
שלוחה 6/1-2

מאת הרבנים הגאונים שליט"א

הרב **מאיר שפרכר** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2/2

הרב **אליהו אורנשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2/1

הרב **אפרים סגל** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית-אידיש

שלוחה 2/3-4

הרב **אריה זילברשטיין** שליט"א
הדף היומי בהלכה • עברית

שלוחה 1

הרב **יוסף ברגר** שליט"א
ווארט עם סיפור בראי הפרשה

שלוחה 7

הרב **מרדכי שלמה פריינד** שליט"א
הדף היומי בהלכה • אידיש

שלוחה 1/3/1

הרב **אברהם פוקס** שליט"א
הפנתח בכל יום - המייל היומי של דרשו

שלוחה 3

הר" **שלום יכנס ואברהם פוקס** שליט"א
לקראת שבת מלכתא
סיפורים ופנינים מפרשת השבוע

שלוחה 7

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

באיזה מקרה מתירה הכנסת דבש למאכל את אכילתו עם מוצרי חלב?

נ"ט, כיון שבכוח הדבר החרף יוצא הטעם הבלוע בכלי במידה כזו שנחשב כאילו הוא עומד בעינו בתוך המאכל, ונמצא שזהו 'טעם ראשון' ולא 'טעם שני'. אולם, אם המאכל החרף מתבשל במים המהווים רוב לעומתו, או שהוא מתבשל עם דברים נוספים, וחלקי התבשיל האחרים יחד עם המים מהווים רוב לעומתו - דינו ככל מאכל אחר. וכן אם בישלוהו בדבש, פעמים שהדבש מבטל את חריפותו, כך שאין הבדל בינו לבין מאכל אחר.

[משנ"ב תמו, ס רסה, ושעה"צ עט רפא; ביאורים ומוספים דרשו, 96; וראה ש"ך יו"ד צה, ג, ובא"ח שנה ב קרח יג]

מאכל פרווה שהתבשל בסיר בשרי, טעם הבשר שנפלט מהסיר ונבלע במאכל הפרווה, מכונה 'נותן טעם בר נותן טעם', ובקיצור: 'נ"ט בר נ"ט'. והיינו, שהטעם שהכלי בלע מהמאכלים הבשריים שהתבשלו בו, הוא 'טעם ראשון', והטעם שהכלי פולט למאכל הפרווה, הוא 'טעם שני', וטעם זה קלוש הוא, ואין בכוחו להפוך את מאכל הפרווה לבשרי, ולכן מותר לאוכלו ביחד עם חלב; (וראה במקורות).

ובמאכל שכולו, או רובו, חריף, לא נאמר היתר זה של נ"ט בר

כיצד יתכן שמרק בצל ופסטה התבשלו באותו סיר בזה אחר זה ורק את המרק ניתן לאכול יחד עם גבינה?

שבו מי הבישול מקבלים את הטעם מהכלי, והם מעבירים אותו למאכל; אבל בצלייה או באפייה, שהמאכל מקבל את הטעם ישירות מהכלי, אין להקל אף בדיעבד, כלומר, שאף אם ערבו את המאכל בחלב, אסור לאוכלו. ופעמים שאף בבישול הדין כך, כאשר בסוף תהליך הבישול מתאדים מי הבישול - כמו בבישול אורז או פסטה - והמאכל מקבל את הטעם ישירות מהכלי.

[ביאורים ומוספים דרשו תמו, 89 ר96]

בהמשך לאמור: יש אומרים שהיתר 'נ"ט בר נ"ט' אמור רק בנוגע למאכל פרווה חם שהונח בכלי בשרי, או מאכל פרווה צונן שהונח בכלי בשרי חם; שבאופן זה הפליטה קלושה, ולכן הקלו בה. אבל מאכל פרווה שהתבשל בכלי בשרי, על ידי הבישול נפלט טעם חזק מהכלי ונבלע במאכל, והוא נחשב כ'טעם ראשון'. ולכתחילה מחמירים כדעה זו, דהיינו שאין מערבים מאכל פרווה זה בחלב; אך בדיעבד, אם ערבוהו בחלב, מותר לאוכלו. ודעת אחרונים רבים שאין להקל בדיעבד אלא בבישול, וכנ"ל,

חמץ הבלוע בכלי לפני הפסח - האם הוא נחשב ל'טעם איסור' או ל'טעם היתר'?

כך הדין גם כשנבלע בכלי לפני הפסח; ויש חולקים, ופעמים שמצרפים את דעתם להקל. וכל האמור לעיל וכאן לאיסור, הוא בנוגע לכלי 'בן יומו', דהיינו שלא חלפו עשרים וארבע שעות מעת שנבלע בו הטעם; ולענין כלי שאינו בן יומו, ראה במקורות. וכמו כן, כל האמור לאיסור, הוא רק באופן שכמות הטעם הנפלט מהכלי למאכל אינה 'בטלה' בתערובת על פי כללי דין ביטול.

[שו"ע תמו, ה, מג"א כד, ושעה"צ פא-כב; וראה משנ"ב סא; ביאורים ומוספים דרשו, 88 96, וראה עוד שם; וראה שו"ע יו"ד צה, ב]

בהמשך לאמור: ההיתר של 'נ"ט בר נ"ט' אינו אמור אלא בטעם של היתר, דהיינו טעם של בשר, או חלב, שאין בו כל איסור לכשעצמו, ורק בערבוב שני המינים חל עליהם איסור; שבאופן זה 'טעם שני' אינו חזק דיו בשביל ליצור איסור חדש. אבל טעם הבלוע בכלי שיש בו איסור מצד עצמו, אוסר את המאכל הבלוע ממנו. ולדוגמה: כלי שהתבשל בו בשר בחלב - הטעם הבלוע בו הוא טעם של איסור, והוא אוסר כל מאכל שבלע ממנו כדין בשר בחלב.

וכך הדין בנוגע לאכילת מאכל שהתבשל בכלי שבלוע חמץ, בפסח, שהרי חמץ הוא איסור מצד עצמו; ולדעת רוב הפוסקים,

* 'דבר חריף' שהתבשל בכלי שבלוע בו איסור - יש אומרים שהוא נאסר אף אם חלפו עשרים וארבע שעות מעת שנבלע בו האיסור, משום שבכוח החריפות הוא משביח את הטעם הבלוע בכלי; ויש אומרים שלא נאמר דין זה אלא בצמח ה'חילתית'. והרמ"א פסק כדעת המחמירים. * בדרך כלל, טעם הבלוע בכלי אינו נפלט ממנו אלא על ידי חום של בישול, אפייה, וכדומה. אולם, 'דבר חריף', יש בכוחו להפליט טעם בצירוף 'דוחקא דסכינא', כלומר, שבעת חיתכו בסכין, השילוב של החריפות עם החיכוך בסכין - גורמת לכך שטעם הבלוע בסכין נפלט.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

אילו ילדים נכללים ב'עירוב התחומין' של אמם אף בניגוד לרצונה?

ויש אומרים שאם האב נמצא במחיצתם, אין הילדים כרוכים אחרי אמם אלא עד היותם בני ארבע, או חמש, בהתאם למידת השגתם; ואינם נכללים בעירוב אמם אלא עד לגילאים אלו. ויש אומרים שאם האם מסרה את הבן לאביו להוליכו עמו בשבת, דינו כילד מעל לגיל שש, ראה להלן.

[שו"ע תיד, ב, משנ"ב ז-ח, וביה"ל ד"ה הקטנים; וראה שעה"צ יא; ביאורים ומוספים דרשו, 5 רז]

אשה שעירבה 'עירוב תחומין', או שעירבו עבודה - כל ילדיה שמתחת לגיל שש, נכללים מאליהם בעירוב זה, כיון שהם נטפלים לאמם ונחשבים כביכול כחלק מגופה לענף זה; ואף אם אינה חפצה בכך. וטעם הדבר, משום שבגיל זה הם כרוכים אחרי אמם, ואינם יכולים להישאר בלעדיה. ואף אם אביהם עירב עבורם עירוב תחומין לכיוון אחר, אין העירוב חל. וכל שכן שאינם נכללים בעירוב שעירב אביהם עבור עצמו.

הלוח היומי

ה' בכסלו | רבי ברוך בער ליבוביץ זצ"ל, מקמוניץ, ר"י כנסת בית יצחק בסלבודקא ובעל ברכת שמואל

היום בשנת תמ"ח, התקיים נס בעיר פוזנא שבו קבעו תענית ציבור על עלילות שהופצו בעיר נגד היהודים והצליחו בחסדי שמים לעצור את הפרעות שרצו ההמון לעשות ביהודי העיר.

יארצייט:

שצ"ב: רבי שמואל אליעזר ב"ר יהודה הלוי איידלס זצ"ל, המהרש"א, בעל חידושי הלכות וחידושי אגדות. תקנ"ד: רבי דוד ב"ר יואל דישבק זצ"ל, בעל פרדס דוד. תרט"ז: רבי דוד ב"ר יהודה לוריא זצ"ל, מביחוב ובעל שו"ת הרד"ל, כוכבי אור, נפש דוד ועוד. תרל"ד: רבי אשר אנשיל ב"ר שמואל יונגרייז זצ"ל, ר"י ואב"ד טשנגר בעל מנוחת אשר. ת"ש: רבי ברוך בער ליבוביץ זצ"ל, מקמוניץ, ר"י כנסת בית יצחק בסלבודקא ובעל ברכת שמואל.

האם מותר לספר לשון הרע על ילד קטן?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי ב'חפץ חיים'

(נתיבות חיים שבילי חיים אות ד) שאסור, כיון שעל דברים כאלו מתגנה אף הקטן בעיני השומעים. ורק מעשים שילדים רגילים לעשות, עליהם אין איסור לשון הרע על קטן, אם לא יגיע לו נזק מהם. מאידך יש שכתב (שו"ת לחפץ בחיים ח"א סי' כט), שגם לספר על קטן שמידותיו מושחתות, אין זה גנאי בעצם, כיון שאין ראייה מזה שגם כשיהיה גדול יתנהג כך.

אמנם אם על ידי סיפור לשון הרע על קטן, מתגנים בכך הוריו, שיחשבו השומעים שהם אשמים בכך שאינם מחנכים אותו כראוי, כגון שאומר על הקטן שהוא 'פרא אדם ואינו מחונך' - דעת הגר"נ קרליץ (חוט שני הל' שמירת הלשון עמ' שנו, וכ"כ הגר"ש הומינר זה השלחן שם) שעובר בזה על איסור לשון הרע.

בסעיף ג' (כלל ח' מהלכות לשון הרע) כותב החפץ חיים כי לפעמים שייך איסור לשון הרע אפילו על קטן, באופנים שבהם ייגרם לו על ידי כך נזק או צער. משמע מדבריו, שבמקום שאין חשש כזה, אין איסור לשון הרע.

בביאורים ומוספים מעירים (בשם הגר"ש הומינר הובא בספר זה השלחן ח"א עמ' סג, וכן בעלי באר), כי למרות שלעיל כתב הח"ח שאסור לספר בגנות אדם גם אם לא יגיע לו מכך כל נזק, ומטעם שהתורה אסרה את עצם דיבור הגנות על הזולת - מכל מקום האיסור הוא בכך שהאדם מתגנה בעיני השומעים, וממילא בקטן שאינו בן דעת, הרי אינו מתגנה על ידי מה שמספר עליו, שכיון שהקטן פטור מכל המצוות ורק אביו מחויב לחנכו. אכן, לספר על קטן שיש לו מידות מושחתות, יש שכתב

יארצייט רבינו שמואל אליעזר ב"ר יהודה הלוי איידלס - המהרש"א

איך נקבל עזרה לקיום מצוות?

המהרש"א כתב על מאמר חז"ל "בדרך שאדם רוצה לילך בה מוליכין אותו" (מכות י:), לא נאמר שמוליך אותו הקב"ה, אלא מוליכין אותו, שכל מחשבה ודיבור ומעשה האדם, הוא בורא לו מלאך לפי ענינו אם לטוב אם לרע ועל כן אמר מוליכין אותו המלאכים הנבראים מרצונו ודעתו של האדם.

(מהרש"א מכות דף י:)